

Judikatūras krājums

Lieta C-352/13

Cartel Damage Claims (CDC) Hydrogen Peroxide SA
pret
Akzo Nobel NV u.c.

(*Landgericht Dortmund* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

- Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Jurisdikcija civillietās un komercietās — Regula (EK) Nr. 44/2001 — Īpašā jurisdikcija — 6. panta 1. punkts — Prasība pret vairākiem atbildētājiem, kuru domicils ir dažādās dalībvalstīs un kuri ir bijuši tādas aizliegtas vienošanās dalībnieki, kas ir atzīta par pretrunā esošu EKL 81. pantam un Eiropas Ekonomikas zonas līguma 53. pantam, lai panāktu, ka tiem tiek piespriests solidāri atlīdzināt zaudējumus un atklāt informāciju — Tiesas, kurā celta prasība, jurisdikcija attiecībā uz līdzatbildētājiem — Atteikšanās no prasības attiecībā uz atbildētāju, kura domicils ir dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kurā celta prasība — Jurisdikcija lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu — 5. panta 3. punkts — Jurisdikcijas noteikšanas klauzulas — 23. pants — Aizlieguma slēgt aizliegtas vienošanās efektīva īstenošana

Kopsavilkums – Tiesas (ceturtā palāta) 2015. gada 21. maija spriedums

- Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Jurisdikcija un nolēmumu izpilde civillietās un komercietās — Regula Nr. 44/2001 — Īpašā jurisdikcija — Vairāki atbildētāji — Viena no līdzatbildētājiem tiesas jurisdikcija — Šaura interpretācija — Nosacījums — Saikne — Saiknes jēdziens*
(Padomes Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punkts)
- Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Jurisdikcija un nolēmumu izpilde civillietās un komercietās — Regula Nr. 44/2001 — Īpašā jurisdikcija — Vairāki atbildētāji — Prasība, kas vērsta pret vairākiem uzņēmumiem, kuri ir bijuši tādas aizliegtas vienošanās dalībnieki, kas ir atzīta par Savienības tiesībām pretrunā esošu un kas vērsta uz to, lai panāktu, ka tiem tiek piespriests solidāri atlīdzināt zaudējumus un atklāt informāciju — Atteikšanās no prasības attiecībā uz vienīgo atbildētāju, kura domicils ir dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kurā celta prasība — Ietekmes neesamība — Nosacījuma — Lietas dalībnieku kolūzijas neesamība*
(Padomes Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punkts)
- Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Jurisdikcija un nolēmumu izpilde civillietās un komercietās — Regula Nr. 44/2001 — Īpašā jurisdikcija — Jurisdikcija lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu — Kaitējuma rašanās vieta un vieta, kur iestāties šo kaitējumu radījušais notikums — Prasība, kas vērsta pret vairākiem uzņēmumiem, kuri ir bijuši tādas aizliegtas vienošanās dalībnieki, kas ir atzīta par Savienības tiesībām pretrunā esošu un kas*

vērsta uz to, lai panāktu, ka tiem tiek piespriests solidāri atlīdzināt zaudējumus un atklāt informāciju — Notikums, kas rada kaitējumu, kas ir iestājies attiecībā uz katru apgalvoto cietušo individuāli — Cietušais, kuram ir izvēle attiecībā uz tiesu, kurā vērsties

(Padomes Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkts)

4. *Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Jurisdikcija un nolēmumu izpilde civillietās un komerclietās — Regula Nr. 44/2001 — Jurisdikcijas noteikšana — Vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu — Līgumā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula — Iespēja uz šo klauzulu atsaukties pret trešajām personām — Nosacījums — Trešās personas piekrišana šai klauzulai — Ierobežojums — Trešās personas universālā sukcesija, tai iestājoties visās sākotnējā līgumslēdzēja tiesībās un pienākumos*

(Padomes Regulas Nr. 44/2001 23. pants)

5. *Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Jurisdikcija un nolēmumu izpilde civillietās un komerclietās — Regula Nr. 44/2001 — Jurisdikcijas noteikšana — Vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu — Piegādes līgumā ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula — Prasība, kas vērsta pret vairākiem uzņēmumiem, kuri ir bijuši tādas aizliegtas vienošanās dalībnieki, kas ir atzīta par Savienības tiesībām pretrunā esošu un kas vērsta uz to, lai panāktu, ka tiem tiek piespriests solidāri atlīdzināt zaudējumus un atklāt informāciju — Tiesas, kurā celta prasība un kuru saista šāda klauzula, atkāpe no īpašās jurisdikcijas — Nosacījums — Klauzula, kurā ir atsauce uz strīdiem par atbildību saistībā ar konkurences tiesību pārkāpumu*

(Padomes Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkts, 6. panta 1. punkts un 23. panta 1. punkts)

1. Lai piemērotu Regulas Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 6. panta 1. punktu, ir jāpārbauda, vai dažādas prasības, kuras cēlis viens un tas pats prasītājs pret dažādiem atbildētājiem, savā starpā ir tā saistītas, ka ir lietderīgi tās izskatīt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķas tiesvedības. Šajā ziņā, lai nolēmumi būtu uzskatāmi par nesavienojamiem, nepietiek ar to, ka pastāv atšķirības tiesvedības iznākumā, bet šīm atšķirībām ir jāpastāv vienas un tās pašas faktiskās un juridiskās situācijas ietvaros.

Šis pēdējais nosacījums par tādas pašas faktiskās un juridiskās situācijas pastāvēšanu ir uzskatāms par izpildītu, ja atbildētājas pamatlietā ir piedalījušās tādas aizliegtās vienošanās īstenošanā, ko Komisija uzskatīja par tādu, kas veido vienotu un turpinātu LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumu, atbilstoši tai noslēdzot un izpildot līgumus, neraugoties uz to, ka šī dalība gan ģeogrāfiskā ziņā, gan laika ziņā notika atšķirīgi.

(sal. ar 20. un 21. punktu)

2. Regulas Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šī punkta noteikumu par jurisdikciju koncentrēšanu vairāku atbildētāju gadījumā var piemērot saistībā ar prasību par solidāru zaudējumu atlīdzināšanu un tās ietvaros – informācijas sniegšanu, kas vērsta pret uzņēmumiem, kuri ģeogrāfiskā un laika ziņā dažādā veidā ir piedalījušies ar Eiropas Komisijas lēmumu atzītā vienotā un turpinātā Savienības tiesībās paredzētā aizlieguma slēgt aizliegtas vienošanās pārkāpumā, un tas tā ir arī tad, ja prasītājs ir atteicies no savas prasības attiecībā uz vienīgo no līdzatbildētājiem, kura domicils ir dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kurā celta prasība, ja vien netiek konstatēts, ka starp prasītāju un šo līdzatbildētāju pastāv slepena vienošanās, lai prasības celšanas brīdī tiktu mākslīgi radīti vai saglabāti šīs tiesību normas piemērojamības nosacījumi.

Pirmkārt, tas, ka prasības par zaudējumu atlīdzību, kas vērstas pret vairākām sabiedrībām, kuras ir reģistrētas dažādās dalībvalstīs un ir bijušas vienotas un turpinātas Savienības konkurences tiesībām pretrunā esošas aizliegtas vienošanās dalībnieces, tiek iztiesātas atsevišķi, var radīt risku, ka tiek pieņemti nesavienojami risinājumi Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punkta izpratnē.

Otrkārt, lai gan tiesai, kurā celta prasība, ir jānovērtē nopietnas norādes, kas pierāda, ka starp attiecīgajām pusēm pastāv slepena vienošanās prasības celšanas brīdī mākslīgi radīt vai saglabāt šīs tiesību normas piemērojamības nosacījumus, tas vien, ka ir notikušas pārrunas par iespējamo mierizlīgumu, nepierāda šādas slepenas vienošanās pastāvēšanu. Tas tā savukārt būtu tad, ja izrādītos, ka šāds mierizlīgums faktiski bija ticis noslēgts, bet tas tika slēpts, lai radītu iespaidu, ka Regulas Nr. 44/2001 6. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi ir izpildīti.

(sal. ar 25., 31.–33. punktu un rezolutīvās daļas 1) punktu)

3. Regulas Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās 5. panta 3. punkts jāinterpretē tādējādi, ka, ja dažādās dalībvalstīs reģistrētiem atbildētājiem tiek prasīta tiesā zaudējumu atlīdzība saistībā ar Eiropas Komisijas konstatētu vienotu un turpinātu LESD 101. panta un Eiropas Ekonomikas zonas līguma 53. panta pārkāpumu, kurā tie ir piedalījušies vairākās dalībvalstīs dažādos laikos un vietās ar laika un vietas ziņā atšķirīgu dalību, notikums, kas rada kaitējumu, ir iestājies attiecībā uz ikvienu apgalvoto cietušo individuāli, un atbilstoši šim 5. panta 3. punktam ikviens no viņiem var izvēlēties celt savu prasību vai nu tās vietas tiesā, kurā attiecīgā aizliegtā vienošanās ir galīgi noslēgta, vai attiecīgi vietā, kurā ir noslēgta konkrēta vienošanās, kas var tikt identificēta kā tāda, kas pati par sevi ir notikums, kas radījis apgalvoto kaitējumu, vai arī savas juridiskās adreses vietas tiesā.

(sal. ar 56. punktu un rezolutīvās daļas 2) punktu)

4. Skat. nolēmuma tekstu.

(sal. ar 64. un 65. punktu)

5. Regulas Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās 23. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja tiesā tiek prasīts atlīdzināt ar LESD 101. panta un Eiropas Ekonomikas zonas līguma 53. panta pārkāpumu radītos zaudējumus, tas ļauj ņemt vērā piegādes līgumos ietvertās jurisdikcijas noteikšanas klauzulas, pat ja šāda vērā ņemšana nozīmē atkāpi no noteikumiem par tiesas starptautisko jurisdikciju, kas paredzēti šīs regulas 5. panta 3. punktā un/vai 6. panta 1. punktā, ar nosacījumu, ka šajās klauzulās ir atsauce uz strīdiem par atbildību, kas radusies konkurences tiesību pārkāpuma dēļ.

Jurisdikcijas noteikšanas klauzula var attiekties tikai uz strīdiem, kas radusies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām, un tas ierobežo jurisdikcijas noteikšanas klauzulas piemērojamību, to attiecinot tikai uz strīdiem, kuru pamatā ir tiesiskās attiecības, kurās ir tikusi noslēgta vienošanās par šo klauzulu. Šīs prasības mērķis ir izvairīties no tā, ka viena puse būtu pārsteigta par jurisdikcijas piešķiršanu kādai noteiktai tiesai attiecībā uz visiem strīdiem, kuri rastos puses attiecībās ar tās līgumpartneri un kuru pamatā būtu citas attiecības, kas nav tās, kurās ir notikusi vienošanās par jurisdikcijas noteikšanu. Ņemot vērā šo mērķi, valsts tiesai it īpaši ir jāuzskata, ka klauzula, kurā ietverta abstrakta atsauce uz strīdiem, kas radusies līgumattiecībās, nav piemērojama strīdam par atbildību par neatļautu darbību, kas, kā tiek apgalvots, attiecas uz līgumpartneri tā rīcības saskaņā ar aizliegtu vienošanos rezultātā. Tā kā cietušais uzņēmums brīdī, kad tas piekrita šai klauzulai, šādu strīdu saprātīgi nevarēja paredzēt, jo attiecīgajā brīdī viņam nebija zināms par aizliegtu vienošanos, kurā iesaistīts tā līgumpartneris, šī klauzula nevar tikt uzskatīta par tādu, kuras pamatā ir līgumattiecības.

Savukārt, ja pastāv klauzula, kurā ir atsauce uz strīdiem par atbildību, kas radusies konkurences tiesību pārkāpuma dēļ un kurā jurisdikcija piešķirta citas dalībvalsts, kas nav iesniedzējtiesas valsts, tiesai, iesniedzējtiesai būtu jāatsakās no savas jurisdikcijas, pat ja šī klauzula izraisa Regulas Nr. 44/2001 5. un/vai 6. pantā paredzēto īpašo jurisdikcijas noteikumu izslēgšanu.

(sal. ar 68.–72. punktu un rezolutīvās daļas 3) punktu)